Oona Nissinen

Valo taittuu kesästä poispäin

Täysin liikkumaton Einari makaa selällään terassilla. Edes hengityksestä johtuvaa rintakehän nousua ei ole enää havaittavissa. Einari katselee taivaalle mitään siellä kuitenkaan näkemättä, ja ambulanssin sireenin ääni voimistuu hiljalleen kesäisessä iltapäivässä.

Kahvipannu kolahtaa vaimeasti, kun se asetellaan varovasti messinkiselle tarjottimelle Vilhelmiina-keksien ja sokerikipon viereen. Kermakko on jäänyt jääkaappiin, mutta siellä se saakin vielä pysyä. Siellä se on turvassa, säilössä. Kädet hieman täristen Sanelma nostaa kaksi kahvikuppia aluslautasten ja pienten lusikoiden kanssa tarjottimelle. Kahvikupit on aseteltu huolellisesti niin, että ne ovat aluslautasen päällä ja teelusikka lepää kahvikupin vieressä lautasella. Vaaleanpunaiset servetit on taiteltu nätisti kahvikupin korvaan tavalla, joka opittiin jo kuusikymmentä vuotta sitten kesätöissä kauppahallin kahvilassa. Pöydällä Marimekon Unikko -kaitaliinan päällä lojuu taitettava kortti, jonka kannessa komeilee kirkkaanpunainen ruusu ja numero 80. Kortin vasenta yläreunaa koristaa pieni tummanpunainen tahra, joka muistuttaa viikontakaisesta. Lapset ja lapsenlapset kävivät tuttuun tapaan mummon syntymäpäiväkahveilla. Sanelman lahjaksi saama upea läpinäkyvä Iittalan Aalto-maljakko hajosi tuhansiksi sirpaleiksi vielä saman illan aikana.

Kaappikellon vaimea kumahtelu kaikuu hiljaisessa keittiössä. Einarin nukkuessa Sanelma yrittää olla mahdollisimman hiljaa. Voileipien teossa tarvittu

veitsi kuitenkin tipahtaa kolahtaen maahan, mikä saa Sanelman säpsähtämään. Sanelman lonkkaa vihlaisee, kun tämä kyykistyy nostamaan voiveistä. Siitä tulee mieleen, kuinka lapsena oli tapana tehdä milloin minkäkinlaista kärrynpyörää ja kuperkeikkaa ilman tietoa vanhuuden lonkkavioista, vaikkei tämä vanhuudesta johdukaan. Voiveitsi asetetaan tiskialtaaseen ja valmiit kylmäsavulohi-tuorejuustoleivät jo lähes täydelle tarjottimelle. Sanelma katsahtaa häälahjaksi saatua kaappikelloa, joka näyttää varttia vaille neljää iltapäivällä. Hääpäivänä tuleva oli kyllä jo tiedossa, mutta Sanelma nai Einarin kaikesta huolimatta. Sanelmalla oli tuona päivänä yllään kaunis, pitkällä helmalla ja puffihihoilla varustettu mekko, jonka ajatteleminen saa vieläkin hymyn nousemaan kasvoille. Sää oli ollut lämmin ja hääparin valssi sai kyyneleet tipahtelemaan poskille. Pian tuosta päivästä olisi kulunut jo kuusikymmentä vuotta.

Sanelma ottaa kermakon jääkaapista ja tarkistaa sen ulkonäön. Ei haise eikä näytä pilaantuneelta. Kermakko asetetaan vielä viimeiselle vapaalle paikalle tarjottimella ja Sanelma lähtee sydän jännityksestä pamppaillen kantamaan tarjotinta kohti terassia, jossa Einari jo istuu tavallisella paikallaan. Lattialankut narisevat Sanelman villasukkien alla, kun tämä sipsuttaa eteenpäin, ja matkalla hän pysähtyy oikaisemaan hiirenkorvalle taittuneen käytävän maton. Auringonsäteet tulvivat sisään olohuoneen ikkunoista, ja joskus näinä kesäisinä iltapäivinä Sanelmasta tuntuu, kuin auringonvalo paistaisi poispäin maailmasta. Kuin valo ei tulisikaan auringosta, vaan meistä. Kuin se taittuisi osuessaan meihin ja vaihtaisikin suuntaa. Päästyään ulos Sanelma laskee messinki tarjottimen varoen terassin puiselle pöydälle. Hän asettaa toisen kahvikupin Einarin eteen ja toisen pöydän vastakkaiselle puolelle omalle paikalleen. Kahvi höyryää hieman, kun Sanelma

kaataa sitä molempien kuppeihin. Istuessaan Sanelman lonkkaa vihlaisee jälleen, mutta hän pyrkii peittämään tuskaisen ilmeensä. Ei tässä mitään hätää vielä ole, kohta kaikki olisi ohi. Sanelman katse on nauliintunut Einarin kuppiin, kun tämä kaataa kermaa kahviinsa. Reilun maitovaran Sanelma jätti varmistaakseen, että Einari saisi laitettua tarpeeksi kermaa. Linnun laulu soi vaimeana korvissa, kun Einari siemaisee kahviaan.

“Mervi soitti tänään”, Sanelma sanoo ja sekoittaa sokeria kahviinsa. Einari mutisee hajamielisenä epämääräisen vastauksen ja Sanelma jatkaa: “Onnitteli syntymäpäivän johdosta. Ovat läksineet perheen kanssa Teneriffalle. Olikohan se kaksi viikkoa, mitä Mervi sanoi sen reissun kestävän?” Einari ei vastaa, mutta osoittaa kuuntelemisen merkkejä nyökyttelemällä päätään samalla kun sekoittaa kahviaan lusikalla. Hetken on aivan hiljaista, kunnes Einari sanoo: “Pidit aika kovaa meteliä tänään keittiössä, kun olin ruokalevolla.” Voiveitsi. Se, joka lipesi kädestä ja kolahti maahan. Sanelma pahoittelee tilannetta ja pyyhkii suunsa servettiin. “Olisi pitänyt hankkia terävämpi akka aikoinaan”, Einari nauraa. Sanelma yhtyy nauruun vaisusti, mutta nielaisee lopulta raskaasti. “Vielähän sitä ehtisi vaihtamaan.” Sanelma katsahtaa jo Einarin lähes tyhjää kahvikuppia ja rukoilee hiljaa, ettei Einarin mieliala kerkeäisi enää muuttumaan. Sitten aivan yllättäen, kuin rukouksiin vastaten, Einarin silmät suurenevat ja hän puristaa rintaansa oikealla kädellään. Einarin hengitys on tiheää ja hän katsahtaa kauhuissaan Sanelmaa. Kuin yrittäen pyytää apua, Einari avaa suunsa, mutta ulos ei tule muuta kuin epämääräistä korinaa. Einari yrittää pystyyn, mutta jalat pettävät alta.

Maljakon särkymisen ääni soi kaikuna korvissa. Se lensi ilman halki kohti seinää ja hajosi tuhansiksi sirpaleiksi. Miehen ilkeät sanat vuosien varrelta palaavat yhtenä ryöppynä takaisin Sanelman mieleen. Tippapullon vaalea neste sekoitettuna kahvikermaan oli tehnyt tehtävänsä jo ennen kuin mitään peruuttamatonta olisi kerennyt tapahtua. Hetken tuolilla istuttuaan Sanelma kerkesi ajatella asioita. Kaikki se häpeä ja syyllisyys oli saanut katsomaan tilannetta läpi sormien, ja syytä yritettiin etsiä itsestä ja omasta käytöksestä. Sanelmalta vei kuusikymmentä vuotta tajuta, ettei syy ollut omien korvien välissä, ja lopulta asiat piti ottaa omiin käsiin.
“Hätäkeskus.” “Sanelma Nyman täällä. Mieheni sai juuri sairaskohtauksen.”

Oona Nissinen, Kuopion taidelukio
Novelli palkittiin vuonna 2023 Waltari -seuran kirjoituskilpailussa ensimmäisellä palkinnolla.
Kirjoituskilpailun jälkeen Oona tuli toiseksi Väärnin Pappilan Runotaika -kilpailussa ja hänen novellinsa julkaistiin antologiassa Erottua. Oonalla on tavoitteena alkaa kirjoittaa esikoisromaania.